

ENTGEN LUYTEN

Sluier van de Lage Landen

Elegant kant

De Sluier van de Lage Landen is een eerbetoon aan de slachtoffers van de heksenvervolging in de Lage Landen. Zoals mist over het landschap hangt, zo ligt ook een sluier over het verleden. Onder die sluier bevinden zich de verhalen van vrouwen, mannen en kinderen die ooit werden beschuldigd, vervolgd en vaak uit het collectieve geheugen verdwenen. Dit werk wil die sluier voorzichtig optillen. Niet om het verleden te herschrijven, wel om ruimte te maken voor herinnering, erkenning en menselijkheid. In woord en draad worden vergeten namen opnieuw zichtbaar.

De sluier is gebreid in linnen, een materiaal dat nauw verbonden is met de geschiedenis van de Lage Landen. Eeuwenlang waren vlas, linnen, kant en textiel onlosmakelijk verbonden met het leven van vrouwen.

De halve maanvorm verwijst naar de dunne grens tussen het zichtbare en het onzichtbare, tussen herinnering en vergetelheid. In het kantwerk zijn kruisen in een cirkel verwerkt, geïnspireerd op een oud kantmotief uit de Faeröerse breicultuur. De kruisen verwijzen naar de eenvoudige tekens waarmee ongeletterde mensen vroeger hun naam vervingen. Vele slachtoffers van de heksenvervolging ondertekenden hun bekentenis met zo'n kruis, vaak nadat foltering hen had gebroken.

De sluier draagt de naam van Entgen Luyten, een weduwe uit Limbricht die in 1674 werd beschuldigd van hekserij. Zoals zoveel slachtoffers verdween haar stem uit de geschiedenis.

GAREN

Venne ORGANIC 100% Linnen 200 gram
Nel 16/2 nr. 1-7100 Cream

Dit fijne, hoogwaardige linnen garen wordt vervaardigd uit biologisch geteeld vlas en staat bekend om zijn sterkte, gelijkmatige draad en natuurlijke uitstraling.

+ restje zwarte draad

MOEILIJKHEIDSGRAAD**NAALDEN**

Rondbreinaalden 4 mm (US 6)
Haaknaald 4

STEKENVERHOUDING

De sluier wordt na het breien nat gemaakt en opgespannen tot de juiste maat.

AFMETINGEN

Ongeveer 230 cm breed langs de zwarte rand en ongeveer 54 cm hoog, gemeten vanaf de hals middenachter.

WERKWIJZE

OPZET

Zet 63 st op met rondbreinaalden 4.
Brei 5 steken, plaats markeerder A.
Brei 5 steken, plaats markeerder B.
Brei 43 steken (het motiefgedeelte), plaats markeerder C.
Brei 5 steken, plaats markeerder D.
Brei de laatste 5 steken.

Brei heen en weer in ribbelsteek met 1 kantsteek: laatste steek op de naald
averecht afhalen met draad voor het werk; eerste steek recht breien.

Meerder tegelijk:

- 1 steek na markeerder A elke toer
- 1 steek voor markeerder B elke oneven toer
- 1 steek na markeerder C elke oneven toer
- 1 steek voor markeerder D elke toer

Meerderen doe je door een omslag te maken. Brei in de volgende toer de
omslag rechts om een gaatje te maken. Blijf meerderen tot je 397 steken op
de naald hebt (zie verder).

Brei na de opzet 3 ribbels en begin dan aan het motief in het middenpaneel.

MOTIEF IN MIDDENPANEEL

Volg de teltekening en brei 2 motieven na elkaar over de 43 steken van het middenpaneel. Alleen de oneven toeren zijn afgebeeld. Brei de even toeren rechts (ribbelsteek). Vergeet de meerderingen niet aan markeerder D en A in de even toeren.

Herhaal de 18 motiefnaalden nog 1 keer en eindig met 3 ribbels.

Je hebt nu in totaal 55 keer gemeerderd aan elke kant van de 43 st in elke oneven toer en 110 keer aan elke buitenkant in alle naalden = $177 + 43 + 177 = 397$ st op de naald. Stop nu met alle meerderingen.

Brei gaatjesmotief over alle steken: brei 5 steken in ribbelsteek, dan (2 steken samen, 1 omslag) tot de laatste 6 steken in ribbelsteek. Brei de volgende toer recht over alle steken.

Brei 3 ribbels over alle steken.

MOTIEF IN DE RAND

Begin nu met het motief over alle steken. Brei 17 steken in ribbelsteek, brei 18 x de 20 motiefsteken (rood omlijnd in teltekening), brei 20 steken in ribbelsteek.

Brei 3 ribbels.

Kant de steken soepel af op deze manier: 4 st afkanten, 1 omslag op de rechternaald, omslag afkanten. Herhaal tot alle steken afgekant zijn.

Haak een rand van halve vasten rond de bovenkant en korte zijnaadjes met een zwarte draad. Geef voldoende draad zodat de rand mooi aansluit.

OPSPANNEN

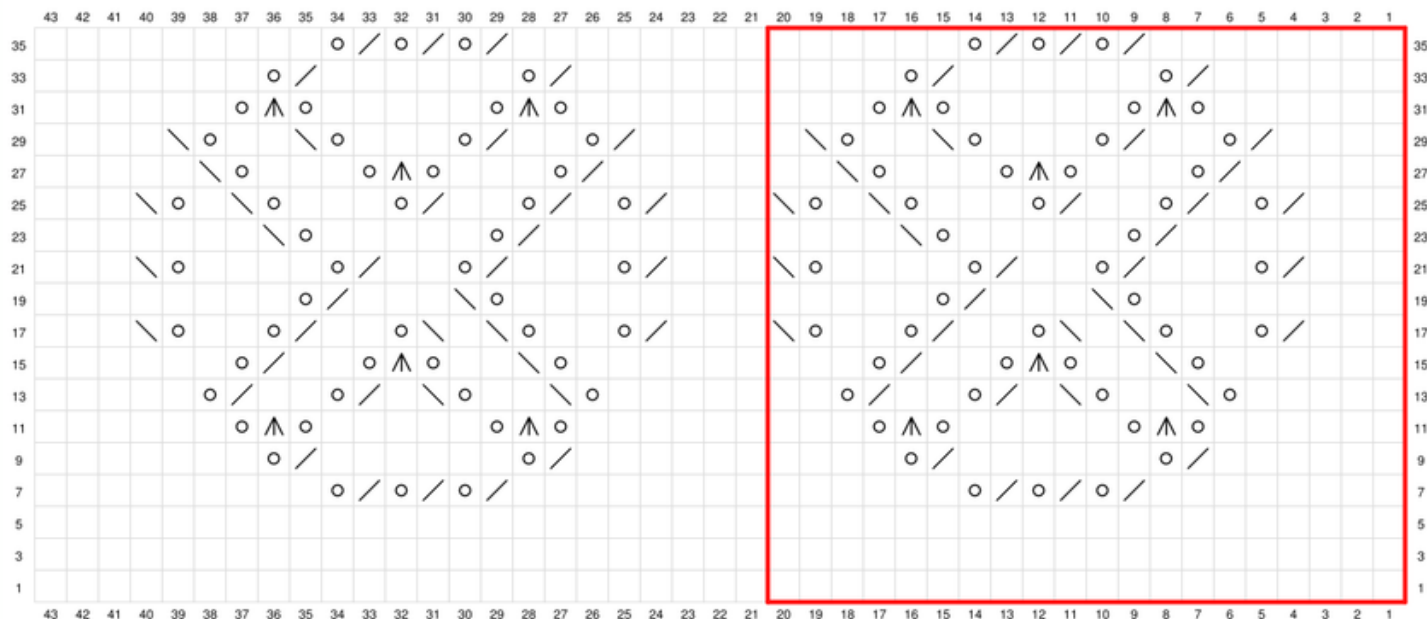
Laat de sluier weken in handwarm water tot hij door en door nat is. Knijp het water uit de sluier en rol hem in een handdoek. Leg de sluier op schuimtegels en span op tot de juiste maat.

Plaats spelden langs de buitenste randen en de zijkanten van het middenpaneel. Bevochtig het werk met een spuitbusje water als het te snel droogt tijdens het opspannen.

Laat de sluier voldoende lang drogen. Verwijder voorzichtig de spelden.

TELTEKENING

- ☐ Recht
- ☐ Omslag
- ☐ Twee recht samenbreien
- ☐ 1r afh, 1r afh, brei deze 2 steken samen
- ☐ Drie recht samenbreien
- ☐ herhaling motief

SYMBOLIEK

Magisch handwerk

De sluier heeft de vorm van een halve maan. Die verwijst naar vrouwelijke kracht, verandering en de verbinding tussen het zichtbare en het onzichtbare. In vele spirituele tradities wordt de halve boog gezien als een poort tussen werelden: een symbool van overgang, herinnering en onthulling.

De opengewerkte kruisen in het kantwerk verwijzen naar de eenvoudige tekens waarmee ongeletterde mensen vroeger documenten ondertekenden. Ze herinneren aan de vele stemmen die nauwelijks werden gehoord, maar niet vergeten mogen worden.

Voor dit ontwerp werd gekozen voor linnen, een materiaal dat diep verankerd is in de geschiedenis van de Lage Landen. De lichte, transparante structuur van het linnen versterkt het beeld van mist en sluier, terwijl het tegelijk verwijst naar een rijke traditie van vakmanschap en vrouwelijke handenarbeid.

Langs de bovenrand loopt een zwarte rouwboord. Die staat voor afscheid, eerbied en herinnering. Als een donkere horizon tussen hemel en aarde markeert de rouwrand de grens tussen verleden en heden, tussen zichtbaarheid en vergetelheid. Zo wordt de sluier niet alleen een teken van verlies, maar ook van erkenning en blijvende herinnering.

Herinnering aan Entgen Luyten

De Sluier van de Lage Landen is opgedragen aan Entgen, een weduwe uit Limbricht in het huidige Nederlands Limburg. In 1674 werd zij beschuldigd van hekserij. Het waren de laatste decennia waarin dergelijke beschuldigingen nog tot een doodvonnis konden leiden, hoewel op veel plaatsen in Europa de twijfel aan heksenprocessen al groeide.

Over Entgens leven is weinig bekend. Zoals zoveel vrouwen uit haar tijd verschijnt zij pas in de historische bronnen wanneer zij wordt beschuldigd. Achter die schaarse documenten ging echter een mens schuil: een vrouw die leefde, werkte, liefhad en ouder werd binnen haar gemeenschap.

Eeuwenlang bleef er van Entgen weinig meer over dan enkele archiefstukken. Haar stem ging verloren, haar gezicht verdween uit de herinnering. Deze sluier draagt haar naam om die vergetelheid te doorbreken. Niet alleen als eerbetoon aan Entgen zelf, maar ook aan de vele andere slachtoffers van de heksenvervolging wier verhalen onder de sluier van de geschiedenis verborgen bleven.

Draden van verzet

De sluier voor Entgen Luyten maakt deel uit van MICCA, een textielcollectie die eer betoont aan de vele slachtoffers van de heksenvervolging. Alleen al in Europa stierven er meer dan 100.000 vermeende heksen op de brandstapel.

MICCA brengt de verhalen van slachtoffers van de heksenvervolging opnieuw tot leven in textiel. Elk ontwerp vertrekt vanuit een historisch persoon en een zorgvuldig onderzocht verhaal. Door te breien, weven, haken, borduren en spinnen krijgen namen die eeuwenlang dreigden te verdwijnen opnieuw een plaats in het collectieve geheugen.

Textiel is meer dan een ambacht. Doorheen de geschiedenis hebben vrouwen hun kennis, herinneringen en ervaringen doorgegeven via draad en stof. In die traditie staat ook MICCA. Elke steek is een verbinding tussen verleden en heden, tussen de vrouwen die vervolgd werden en de mensen die hun verhaal vandaag verder dragen.

Eerbetoon aan duizenden 'heksen'

Mijn werk past in een bredere traditie van textiel als herinnering en als verzet. Geen verzet met luide woorden, maar met aandacht, zorg en volharding. Tegen vergetelheid. Tegen het verdwijnen van namen uit de geschiedenis. Tegen het idee dat deze verhalen niet meer verteld hoeven te worden.

Mijn patronen en verhalen deel ik gratis, zodat iedereen kan meewerken aan deze ketting van herinnering. Je vindt de ontwerpen op mijn Ravelry-pagina Micca-witchcraft en op www.micca-witchcraft.be. Daar kun je ook mijn e-book downloaden, waarin ik de werkelijkheid van de heksenvervolgung op een originele en toegankelijke manier vertel.

Colofon

Ontwerp, foto's en tekst zijn van Mieke Van Damme, vandammemieke@proximus.be. Alle patronen blijven eigendom van Mieke Van Damme en zijn bedoeld voor persoonlijk, niet-commercieel gebruik. Dit patroon is gratis. Het doorverkopen is niet toegestaan, maar voel je vrij om het te delen met anderen. Een verwijzing naar mijn website www.micca-witchcraft.be zal ik erg waarderen. Veel maakplezier!

website www.micca-witchcraft.be

instagram miekemicca

facebook miccawitchcraft

ravelry micca-witchcraft